

## Kierce kurpiowskie - unikalne dekoracje

Kierce to ozdoby mocno związane z obrzędowością - dawniej powstawały z warzyw, słomy, piór, grochu, a ich zadania były w zależności od regionu różne: mogły odpędzać złe moce, zapewniać urodzaj i bogactwo, przynosić szczęście, czuwać nad spokojnym snem. Niektóre źródła podają, że forma nawiązywać miała do kościelnych i dworskich żyrandoli, będąc, w związku z użyciem zwyczajnych, codziennych materiałów, parodią bogato zdobionych ozdób. Obecnie tworzone są z naturalnych słomek, grochu i wielokolorowej bibuły, a kształtem przypominają kule, piramidy, ale też wspomniane żyrandole.

---

Zgodnie z tradycjami kurpiowskimi kierce wieszano pod sufitem. Najczęściej zajmowały miejsce nad świętym kątem - tradycyjnym miejscem do modlitwy w chacie kurpiowskiej lub nad łóżkiem. Wierzono, że odstraszały złe moce. Kierce były wykonywane w celach ozdobnych wnętrza chat. Do tworzenia tej dekoracji wykorzystywano głównie groch, fasolę, słomę, które były mocowane na grube nici lub cienkie sznurki, następnie wiązane do okrągłego stelaża z drutu, potem ozdabiane kolorowymi kwiatami. Bardzo często od kierca odchodziły dodatkowe wstęgi z bibuły tzw. pająk /na Mazowszu/. Natomiast na Kurpiach pająki wyglądały nieco inaczej niż te z Mazowsza. Były to paski różnokolorowej bibuły przymocowane na środku chałupy do sufitu i rozciągnięte po wszystkich stronach izby. Całość robiła imponujące wrażenie w chacie kurpiowskiej.

Okazją do tworzenia kierca kurpiowskiego z grochu i barwnej bibuły było **spotkanie warsztatowe Kurpianek z gminy Łyse 25 października 2025 r. w Szkole Podstawowej w Zalasiu**. Proces powstawania kierca obserwowali i dokumentowali pracownicy **Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce: Pani Olga Mrowińska oraz Pan Daniel Gołaś**, ze strony **Stowarzyszenia Akademia Wilanowska Pan Robert Andrzej Dul**. Warsztaty były okazją dla młodego pokolenia - uczennic ze Szkoły Podstawowej w Zalasiu - do udziału w powstawaniu kierca i bezpośredniej nauki tej umiejętności od mistrzyń tradycji. Najmłodsze pokolenie reprezentowały uczennice: **Nadia Andrzejewska, Oliwia Krysiak, Iga Kulas, Liliana Stachelek, Lena Trzcińska**. Na listę depozytariuszy wpisały się Panie z **Łysych i okolic: Magdalena Bendykowska, Krystyna Ogniewska, Stanisława Krysiak, Weronika Trzcińska, Czesława Żubrowska, Danuta Gwiazda, Bożena Kaczmarczyk, Zofia Krawczyk, Monika Krysiak**.

Wielopokoleniowy warsztat był wspaniałą okazją nie tylko do stworzenia typowego kurpiowskiego kierca „żyrandolowego”, ale także żywą lekcją dziedzictwa i rękodzieła, które jest w naszym regionie przekazywane z pokolenia na pokolenie drogą nauki bezpośredniej. Tak żyje u nas dziedzictwo i jesteśmy szczęśliwi, że po tę unikalną wiedzę i umiejętności sięga także najmłodsze pokolenie.

Konsultacje społeczne i dokumentacja pracy depozytariuszek odbyła się w ramach realizacji zadania publicznego pn. **Umiejętność wykonywania kierców kurpiowskich. Przygotowanie wniosku o wpis umiejętności wykonywania kierców kurpiowskich z Puszczy Zielonej na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego**, prowadzoną przez **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**. Wniosek obejmuje również dokumentację zjawiska z udziałem twórczyń ludowych.

Zadanie publiczne dofinansowane z budżetu **Samorządu Województwa Mazowieckiego i Powiatu Ostrołęckiego**.